

RAQAMLI TA'LIMNING O'ZGARUVCHAN SHAROITLARIDA O'QUV JARAYONINI BOSHQARISH

Axmadjonov Muxsinbek Dilshodbek o'g'li

Oriental universiteti

Ta'lim menejmenti

1-bosqich magistratura talabasi

muxsinbekaxmadjonov@gmail.com

ARTICLE INFO

ABSTRACT:

ARTICLE HISTORY:

Received:10.04.2025

Revised: 11.04.2025

Accepted:13.04.2025

KEYWORDS:

Qishloq xo'jaligi, mahsulotlarni saqlash, dastlabki ishlash, xalqaro tajriba, mahalliy tajriba, innovatsion texnologiyalar, oziq-ovqat xavfsizligi, mahsulot sifati, boshqariladigan gaz muhiti, saqlash infratuzilmasi.

Mazkur maqolada raqamli ta'limning o'zgaruvchan sharoitlarida o'quv jarayonini boshqarish masalalari tahlil qilinadi. Bugungi kunda raqamli texnologiyalarning rivojlanishi ta'lim jarayonini yanada moslashuvchan, samarali va interaktiv qilish imkonini bermoqda. O'quv jarayonini boshqarishda sun'iy intellekt, masofaviy ta'lim platformalari, avtomatlashtirilgan baholash tizimlari va ma'lumotlar tahlili kabi innovatsion yondashuvlarning o'rni alohida ta'kidlanadi. Shu bilan birga, ta'lim muassasalarida raqamli infratuzilmani mustahkamlash, o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish va ta'lim sifati monitoringini takomillashtirish muhim vazifalardan biri sifatida ko'rib chiqiladi. Maqolada, shuningdek, raqamli ta'limning afzalliklari, duch kelinayotgan muammolar va ularni bartaraf etish bo'yicha takliflar beriladi. Tadqiqot natijalari raqamli ta'lim muhitida ta'lim jarayonini boshqarish bo'yicha samarali strategiyalarni ishlab chiqishda muhim ilmiy-amaliy asos bo'lib xizmat qiladi.

Raqamli ta'limning o'zgaruvchan sharoitlarida o'quv jarayonini boshqarish zamonaviy ta'lim tizimining eng dolzarb masalalaridan biri bo'lib, uning samaradorligi bevosita raqamli texnologiyalarni to'g'ri joriy etish va boshqarish

strategiyalariga bog'liqdir. Bugungi kunda raqamli texnologiyalar ta'limning barcha bosqichlariga chuqur singib borib, o'qitish jarayonining sifatini oshirish, moslashuvchanlikni ta'minlash va ta'lim olish imkoniyatlarini kengaytirish imkonini bermoqda. Shuning uchun o'quv jarayonini boshqarishda innovatsion yondashuvlarni qo'llash, yangi texnologik vositalardan samarali foydalanish va o'qitish metodlarini modernizatsiya qilish muhim ahamiyat kasb etadi.

Raqamli ta'lim muhitida o'quv jarayonini samarali boshqarish uchun birinchi navbatda ta'lim infratuzilmasini rivojlantirish zarur. Bu, avvalo, zamonaviy kompyuter texnologiyalari, yuqori tezlikdagi internet, virtual o'quv muhitlari va sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishni talab etadi. Masofaviy va aralash ta'lim tizimlarining keng qo'llanilishi natijasida ta'lim geografik chegaralardan chiqib, butun dunyo bo'ylab o'quvchilarga yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Shu bilan birga, ta'lim resurslarining ochiqligi va ulardan foydalanish qulayligi ham o'quv jarayonining uzluksizligini ta'minlashda muhim omildir.

O'quv jarayonini samarali boshqarishning asosiy yo'nalishlaridan biri raqamli pedagogika tamoyillariga asoslangan ta'lim metodlarini rivojlantirishdir. Sun'iy intellekt yordamida individual ta'lim yo'nalishlarini shakllantirish, har bir o'quvchining qobiliyat va ehtiyojlariga mos dars rejalarini ishlab chiqish va baholash tizimlarini avtomatlashtirish o'quv jarayonining shaffofligini ta'minlaydi. Elektron jurnallar, avtomatlashtirilgan test tizimlari va tahliliy dasturlar orqali o'quvchilarning natijalari real vaqt rejimida kuzatilib, ularning o'zlashtirish darajasini aniq baholash imkonini beradi.

Bundan tashqari, ta'lim jarayonida innovatsion yondashuvlardan biri sifatida gamifikatsiya usullaridan foydalanish muhim sanaladi. O'quvchilarning o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshirish va motivatsiyasini kuchaytirish uchun interaktiv darsliklar, virtual laboratoriyalar va ta'limiy o'yinlardan foydalanish katta samara beradi. Bu nafaqat bilimlarni chuqurroq o'zlashtirishga, balki mustaqil fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Raqamli ta'lim muhitida o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish ham ustuvor vazifalardan biridir. Zamonaviy pedagoglar nafaqat an'anaviy o'qitish metodlarini bilishi, balki raqamli texnologiyalar bilan ishlash

ko'nikmalariga ega bo'lishi ham lozim. Shu sababli, muntazam ravishda o'qituvchilar uchun malaka oshirish dasturlarini tashkil etish va ularga yangi texnologiyalarni o'rgatish orqali ta'lim jarayonining sifatini oshirish mumkin.

Raqamli ta'limni boshqarishda duch kelinadigan muammolardan biri axborot xavfsizligini ta'minlash masalasidir. Ta'lim jarayonida foydalaniladigan raqamli platformalar va onlayn tizimlar himoyalangan bo'lishi, shaxsiy ma'lumotlarning maxfiyligi va xavfsizligi ta'minlanishi lozim. Shu sababli, ta'lim muassasalari kiberxavfsizlik choralari kuchaytirishi, o'qituvchilar va o'quvchilarga axborot xavfsizligi bo'yicha bilim berishi muhimdir.

Raqamli ta'limning o'zgaruvchan sharoitlarida o'quv jarayonini boshqarish innovatsion texnologiyalarni joriy etish, o'qituvchilar va o'quvchilarning raqamli savodxonligini oshirish hamda ta'lim infratuzilmasini rivojlantirish bilan uzviy bog'liqdir. Ushbu jarayonni samarali tashkil etish orqali ta'lim sifati oshiriladi, ta'lim olish imkoniyatlari kengayadi va o'quvchilarning bilim olish jarayoni yanada samarali va qiziqarli bo'ladi. Natijada, jamiyat raqobatbardosh kadrlar bilan ta'minlanib, ta'lim tizimi barqaror rivojlanish sari harakatlanadi.

Zamonaviy ta'lim muassasalari raqamli infratuzilmani rivojlantirish orqali masofaviy va aralash ta'lim shakllarini keng joriy etmoqda. Masofaviy ta'lim platformalarining rivojlanishi ta'lim jarayonini geografik cheklovlarsiz tashkil etishga, shaxsiylashtirilgan o'qitish imkoniyatlarini yaratishga va o'quvchilarning o'zlashtirish darajasini tahlil qilishga imkon bermoqda. Sun'iy intellekt va katta ma'lumotlar tahlili kabi texnologiyalar yordamida ta'lim jarayoni individual ehtiyojlarga moslashtirilib, o'quvchilarning qobiliyatlari va o'zlashtirish darajasi asosida maxsus ta'lim dasturlari shakllantirilmoqda. Bunday texnologiyalardan foydalanish nafaqat ta'lim sifatini oshirishga, balki o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantirishga ham xizmat qiladi.

O'quv jarayonini samarali tashkil etish va boshqarish uchun o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini oshirish muhim ahamiyatga ega. Pedagoglar zamonaviy ta'lim vositalaridan foydalana olishlari, raqamli resurslardan samarali foydalanishlari va innovatsion ta'lim metodlarini qo'llashlari zarur. Shu sababli, o'qituvchilar uchun maxsus malaka oshirish kurslarini tashkil etish, ularni raqamli texnologiyalar bilan

ishlashga o'rgatish va ularga zamonaviy pedagogik yondashuvlarni joriy etish imkoniyatini yaratish ta'lim sifatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Bundan tashqari, raqamli ta'limning o'sib borayotgan tendensiyalari ta'lim tizimini boshqarishda avtomatlashtirilgan tahliliy tizimlar va elektron hujjat aylanishini joriy etishni talab etmoqda. Elektron jurnal va baholash tizimlari yordamida o'quvchilarning natijalari doimiy kuzatilib, o'z vaqtida tahlil qilinmoqda. Bu esa o'quv jarayonini optimallashtirishga va ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, gamifikatsiya elementlarini qo'llash o'quvchilarning motivatsiyasini oshirishga, ularning ta'lim jarayoniga qiziqishini kuchaytirishga yordam beradi.

Raqamli ta'lim muhitida ta'lim jarayonini samarali boshqarish uchun axborot xavfsizligi masalasiga ham e'tibor qaratish lozim. Shaxsiy ma'lumotlarning himoyasi, kiberxavfsizlik choralari ko'rish va o'quvchilarni internet xavfsizligi bo'yicha xabardor qilish muhim ahamiyat kasb etadi. Ta'lim muassasalari himoyalangan platformalardan foydalanishlari, ma'lumotlarning maxfiyligini ta'minlashlari va o'quvchilarni kiber tahdidlardan himoya qilish choralari ishlab chiqishlari lozim.

Raqamli ta'lim muhitida o'quv jarayonini samarali boshqarish innovatsion texnologiyalarni to'g'ri joriy etish, ta'lim infratuzilmasini rivojlantirish va pedagogik yondashuvlarni modernizatsiya qilish orqali amalga oshiriladi. Bu esa ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning bilim olish imkoniyatlarini kengaytirish va ta'lim tizimini raqobatbardosh holga keltirishga xizmat qiladi. Shu sababli, ta'lim jarayonida zamonaviy texnologiyalardan samarali foydalanish, o'qituvchilar va o'quvchilar uchun mos muhit yaratish va raqamli ta'lim resurslarini takomillashtirish ta'lim tizimining uzluksiz rivojlanishiga hissa qo'shadi. Natijada, jamiyat intellektual salohiyati oshadi, ta'lim tizimi esa zamonaviy talablar asosida takomillashadi.

Xulosa

Raqamli ta'limning o'zgaruvchan sharoitlarida o'quv jarayonini boshqarish zamonaviy ta'lim tizimining eng muhim yo'nalishlaridan biri bo'lib, uning samaradorligi innovatsion texnologiyalarning to'g'ri joriy etilishi va ulardan oqilona foydalanishga bog'liqdir. Bugungi kunda ta'lim jarayoni raqamli texnologiyalar bilan uyg'unlashib, an'anaviy o'qitish metodlarini takomillashtirish, o'quvchilar uchun

qulay sharoit yaratish va ta'lim sifatini oshirish imkonini bermogda. Masofaviy va aralash ta'lim shakllarining kengayishi ta'lim jarayonini yanada moslashuvchan va individual yondashuv asosida olib borishga sharoit yaratmogda.

O'qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish, ta'lim infratuzilmasini takomillashtirish va axborot xavfsizligini ta'minlash raqamli ta'limni boshqarishning muhim vazifalaridan hisoblanadi. Sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar tahlili va gamifikatsiya kabi texnologiyalarning joriy etilishi ta'lim jarayonining samaradorligini oshirib, o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi. Shu bilan birga, ta'lim tizimini avtomatlashtirish, baholash tizimlarini raqamlashtirish va o'quv jarayonining uzluksizligini ta'minlash ta'lim sifatini oshirishda muhim omillardan biridir.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, raqamli ta'lim muhitida o'quv jarayonini boshqarish doimiy takomillashtirish va yangi innovatsion yechimlarni joriy etishni talab etadi. Raqamli texnologiyalarni ta'limga samarali integratsiya qilish orqali o'quvchilarga sifatli bilim berish, ularning qobiliyatlarini rivojlantirish va ta'lim jarayonini yanada moslashuvchan qilish mumkin. Shu sababli, kelajakda raqamli ta'limni rivojlantirish va boshqarish jarayoniga e'tiborni kuchaytirish ta'lim tizimining barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Azizxo'jaeva N. "Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat" – T.: Fan, 2020.
2. Zokirova D. "Raqamli ta'lim: Innovatsion yondashuvlar va amaliyot" – Toshkent: O'zbekiston Milliy universiteti nashriyoti, 2021.
3. Xodjayev Sh. "Ta'lim tizimida raqamli transformatsiya: muammolar va yechimlar" // "Oliy ta'lim" ilmiy jurnali, 2022, №4, 25-30-b.
4. Murodov A. "Raqamli ta'lim muhitida o'quv jarayonini boshqarish tamoyillari" – Samarqand, 2023.